

SCRISOARE METODICĂ

CLASA a IX-a

Repere pentru înțelegerea schimbării curriculare și organizarea primelor 7 săptămâni de clasa a IX-a – LOGICĂ

Proiect „REGLEMENTĂRI NOI PENTRU UN CURRICULUM RELEVANT ȘI EDUCAȚIE DESCHISĂ”
Activitatea A3 – Resurse educaționale de sprijin pentru aplicarea noului curriculum pentru liceu
A3.1 – Elaborarea și publicarea de ghiduri metodologice pentru disciplinele de trunchi comun

1. Rolul documentului

Această scrisoare oferă profesorului un sprijin imediat pentru debutul implementării noului curriculum liceal la clasa a IX-a.

Pentru implementarea curriculumului vom ține cont de următoarele etape: înțelegerea noii programe; identificarea ancorelor din programele de gimnaziu, stabilirea nivelului real al elevilor; după aceste etape realizăm proiectarea primelor experiențe de predare–învățare–evaluare.

Documentul nu se dorește a fi o planificare obligatorie și nu se substituie manualului, ci funcționează ca un ghid de debut al activității: explică, exemplifică, oferă resurse de pornire și susține activitatea profesorului.

FUNDAMENTE	EXTINDERI
înțelegerea schimbării curriculare	o hartă a curriculumului intenționat la clasă: ce se păstrează – ce se schimbă – cum se va vedea schimbarea în rezultatele obținute la clasă
manualul școlar	pachet de resurse: texte/date/imagini/fișe, sarcini, instrumente de evaluare
nevoia de formare pentru noul curriculum	explicații /exemplificări concrete care răspund la întrebări de tipul: <i>ce fac?</i> , <i>de ce fac?</i> , <i>ce trebuie modificat?</i> și <i>cum adaptez demersul didactic?</i>
identificarea nivelului inițial de achiziții	diagnoză + diferențiere + folosirea responsabilă a celor 25% din timpul alocat disciplinei în planul cadru

Înainte de a proiecta demersul didactic, profesorul are nevoie să răspundă la următoarele întrebări:

- (1) Ce este nou în curriculumul disciplinei?
- (2) Pe ce achiziții anterioare se poate sprijini?
- (3) Ce arată datele despre elevii din clasă?

Răspunsurile la aceste trei întrebări ghidează profesorul în proiectarea procesului de predare–învățare–evaluare.

2. Ce schimbări aduce noua programă a disciplinei *Logică*

Programa școlară pentru disciplina *Logică*, clasa a IX-a, este aprobată *Ordinul nr. 6.930/2025, prin Anexa nr. 39 la OMEC nr. 6.930/2025, pp. 1569-1583.*

2.1. Harta schimbării curriculare

DIMENSIUNEA SCHIMBĂRII	CE PĂSTRĂM	CE ESTE DIFERIT	CUM SE CONCRETIZEAZĂ
Finalitățile și identitatea disciplinei	Conceptele fundamentale din logica tradițională (termenii, propoziții categorice, raționamente/silogisme)	Accent pe dezvoltarea gândirii critice, analiza argumentării din discursul public, identificarea sofismelor și utilizarea etică a comunicării, domenii de conținut noi - <i>Elemente de logică formală deductivă avansată. Logica predicatelor</i>	Accent pe analiza contextualizată și practică a argumentelor
Competențe	Operarea cu definiții, clasificări și argumente corecte	Competențe orientate spre evaluarea în contexte reale a validității raționamentelor, corectitudinii operațiilor logice, detectarea manipulării și argumentarea structurată	Proiectarea de activități de învățare corelate competențelor specifice și diferențiate în funcție de trunchiul comun (TC) și de curriculum de specialitate (CS)
Conținuturi	Domenii de conținut: Logică și argumentare. Noțiuni introductive; Elemente de logică formală deductivă. Logica propozițiilor; Elemente de logică inductivă. Tipuri de raționamente nedeductive; Logica aplicată. Argumentare și gândire critică	Domeniu de conținut noi - <i>Elemente de logică formală deductivă avansată. Logica predicatelor Aplicații ale logicii predicatelor.</i>	Selectarea conținuturilor teoretice strict ca instrumente pentru analiza și construcția discursului, argumentelor și contraargumentelor
Activități de învățare	Exerciții de aducere a propozițiilor la forma standard și de verificare a validității și corectitudinii argumentelor, operațiilor logice	Dezbateri structurate, jocuri de rol, analiză de text, decodificarea discursului public	Înșușirea rolului de moderator de dezbateri și facilitator al reflecției critice
Evaluare și feedback	Probe scrise cu itemi obiectivi și semi-obiectivi (ex. stabilirea validității prin metode grafice sau legi)	Evaluare prin metode alternative: portofolii argumentative, analize de caz, eseuri argumentative, autoevaluarea propriei argumentări	Utilizarea grilelor de evaluare analitice (rubrici) orientate pe claritatea, validitatea și relevanța argumentelor.
Flexibilitate / 25%	Spațiu pentru aprofundarea/remediarea lacunelor în învățare	Personalizarea parcursului în funcție de caracteristicile elevului/clasei	Utilizarea unor chestionare de interes, instrumente de monitorizare a progresului

2.2. Mesaje-cheie pentru profesor

MESAJ-CHEIE	EXPLICAȚIE	EXEMPLU
1. <i>Logica este un instrument necesar de protecție împotriva manipulării</i>	Lectura programei se face din perspectiva utilității practice a gândirii logice în viața cotidiană și civică a elevului.	În loc să începem direct cu formalizarea propozițiilor, analizăm o știre sau o reclamă și identificăm premisele.
2. <i>Punctul de plecare este dat de achizițiile argumentative din gimnaziu</i>	Se valorifică structura argumentativă însușită la Educație Socială și raționamentul ipotetico-deductiv.	Elevii identifică premisele și concluzia într-o argumentare dată.

3. Greșeala logică (sofismul) este o resursă de învățare	Învățarea logicii devine eficientă atunci când elevii analizează de ce un raționament pare corect și întemeiat, dar este incorect.	Exercițiu în perechi, în care elevii trebuie să construiască intenționat temeuri pentru o propoziție/teză dată.
4. Evaluarea măsoară calitatea raționamentului și rigoarea argumentării, nu doar memorarea definițiilor	Instrumentele de evaluare pun accent pe justificarea opțiunilor, contraargumentare și gândire nuanțată.	Exerciții de autoevaluare și interevaluare care vizează corectitudinea legăturii logice dintre premise și concluzie, a operațiilor logice etc.

2.3. Deciziile profesorului

1. Identificarea schimbării	2. Alegerea ancorelor	3. Obținerea datelor de debut a activității	4. Proiectarea unității de învățare	5. Pregătirea resurselor	6. Predare + Evaluare formativă/sumativă	7. Adaptare
Lectura programei + hartă de noutăți	achiziții-cheie din gimnaziu	diagnoză	Competențe specifice → activități de învățare/evaluare → rezultate	minimum necesar pentru elev	feedback în timpul învățării/ teste cu itemi obiectivi	diferențiere + 25%

MOMENT DE REFLECȚIE

Parcurgeți această secvență, pentru a putea începe noul proces de predare-învățare-evaluare coerent și conform cu noua programă școlară pentru disciplina Logică.

3. Arhitectura primelor 7 săptămâni

SĂPTĂMÂNA	FOCUS	ÎNTREBAREA PROFESORULUI	SUGESTII PRODUS
1	Schimbarea curriculară în Logică + Inițiere în gândirea critică + Ancore	De ce avem nevoie de logică într-o lume dinamică, marcată de un puternic flux informațional?	Hartă conceptuală <i>Cum gândim corect?</i> și <i>Fișă de autocunoaștere a stilului argumentativ</i>
2	Diagnoza învățării/test inițial, primele decizii de proiectare	Ce capacități au elevii de a deosebi un argument de o simplă opinie și de a identifica premisele/concluzia?	Proba diagnostică (analiză pe texte suport) și Plan de intervenție individualizat
3	Unitatea de învățare 1 - <i>Logică și argumentare. Noțiuni introductive</i> Ancore și fundamentarea noii învățări	Cum construim corect elementele primare ale gândirii (termeni, noțiuni) și cum le raportăm la realitate?	Hărți conceptuale și diagrame ale raporturilor între termeni aplicate în situații problemă din viața reală sau în probleme de natură științifică
4	Unitatea de învățare 1 - <i>Logică și argumentare. Noțiuni introductive</i> Lecție de predare-învățare	Cum ne dăm seama dacă o afirmație este adevărată sau dacă doar suntem manipulați să o credem astfel? Întrebări secundare de ghidaj: • Ce face diferența dintre o simplă părere (opinie) și un argument valid? • De ce avem nevoie de reguli atunci când gândim sau dezbatem o idee? • Cum ne ajută logica să luăm decizii mai bune în viața de zi cu zi?	Infografic sau un pliant realizat în Canva în care elevii exemplifică 3-4 erori de logică întâlnite în reclame, postări pe rețelele sociale sau discursuri politice./ Hartă conceptuală a formelor logice
5	Unitatea de învățare 1- <i>Logică și argumentare. Noțiuni introductive</i> Lecție de consolidare	Pot elevii să identifice polisemia, ambiguitatea și vaguitatea? Pot recunoaște formele logice într-un text dat?	Exemplificare și corectare argumentată
6	Unitatea de învățare 1 <i>Logică și argumentare. Noțiuni introductive</i> Lecție de evaluare	Ce lacune au apărut în înțelegerea tipologiilor formelor logicii?	Mini-bilanț: Test grilă autoevaluat + sarcină diferențiată (remediere vs. extindere/dezbateri).

SĂPTĂMÂNA	FOCUS	ÎNTREBAREA PROFESORULUI	SUGESTII PRODUS
7	Calibrare din 25%, timp la dispoziția profesorului	Poate o afirmație adevărată să fie susținută cu un argument nevalid? De ce credem atât de ușor anumite știri de pe rețelele sociale, deși nu au nicio structură logică?	Fișă de analiză/deconstrucție a unei dezbatere în perechi, pe baza unui videoclip (ex: un discurs scurt, o reclamă sau o secvență dintr-o dezbatere), în care elevii identifică: premisa, concluzia, indicatorii logici și eventualele erori/afirmații nefondate

4. Ce ancore avem la debutul învățării? / Cum le integrăm în curriculum?

ANCORE DIN GIMNAZIU	CUM ÎMI DAU SEAMA (VERIFICAREA ACHIZIȚIILOR)	ABORDARE NOUĂ LA LICEU / GRAD CRESCUT DE COMPLEXITATE	PRIMUL PAS
Textul argumentativ (Limba română - clasa a VIII-a: ipoteză, argumente, exemple, concluzie)	Sarcină: Identificarea structurii „Consider că... pentru că... de exemplu... în concluzie” dintr-un paragraf scurt.	Trecerea la analiza riguroasă a validității formale, formalizarea propozițiilor și identificarea premiselor implicite (entimeme).	Extragerea premiselor și a concluziei dintr-un text fără conectori expliciți.
Raționamentul deductiv/demonstrația (Matematică: ipoteză-concluzie)	Sarcină: Rezolvarea unui rebus logic sau a unei probleme simple de deducție (ex: „Dacă toți A sunt B...”)	Aplicarea deducției pe limbajul natural și evaluarea adevărului de fapt vs. validității formale	Analiza unui raționament valid logic, dar cu premise false în realitate
Drepturile, opinia și argumentul - (Educație socială)	Sarcină: Diferențierea dintre o stare afectivă/opinie personală și un argument rațional	Analiza discursului public, detectarea persuasiunii demagogice, stereotipurilor și sofismelor	Exercițiu: transformă o părere subiectivă într-un argument logic acceptabil.

5. Diagnoza pentru învățare

FORMAT RECOMANDAT

Combinăți 4 surse: sarcină de performanță, observație, autorefecția elevului și analiza unui produs.

Identificați zona proximei dezvoltări - strategii, autonomie și potențial de transfer; nu vă opriți doar la identificarea lacunelor, raționamentelor greșite etc.

DOMENIU	ÎNTREBARE	CE URMĂRIM	DECIZIE POSIBILĂ
cunoștințe-ancoră	Care este diferența dintre a exprima o părere și a aduce un argument?	Diferențierea clară între opinie dogmatică și construcție argumentativă fundamentată.	Clarificarea conceptului de premisă și concluzie.
abilități / competențe	Citește textul următor și încercuiește cuvântul care arată concluzia identificând indicatorii (deci, prin urmare, deoarece, fiindcă).	Recunoașterea indicatorilor de premisă și de concluzie în limbajul natural.	Exerciții suplimentare de identificare a indicatorilor logici.
transfer / raționament	Dacă știi că toți grecii sunt oameni și că Socrate era om și trag concluzia că Socrate era grec, ce observ?	Sesizarea intuitivă a erorilor de distribuție a termenilor (sofisme formale simple).	Organizarea unor secvențe grafice pentru explicare.

DOMENIU	ÎNTREBARE	CE URMĂRIM	DECIZIE POSIBILĂ
atitudini / motivație	Ce faci când cineva folosește un argument cu care nu ești de acord, dar nu găsești greșeala din el?	Dispoziția către reflecție critică, ascultare activă și deschidere spre dialog rațional.	Setarea regulilor comunității de învățare bazate pe respect, argumente și dovezi.
metacogniție	Cât de ușoriți este să identificați erorile logice când cineva încearcă să te convingă de ceva greșit? Ce criterii folosești?	Conștientizarea propriilor filtre critice și a vulnerabilităților la manipulare.	Utilizarea jumalelor de reflecție periodică: „Ce greșeală de logică am observat azi?”

IMPORTANT

Rezultatul diagnozei trebuie să apară în proiectarea săptămânilor 2–6. Dacă nu generează o decizie, diagnoza devine doar o activitate administrativă.

6. Reflecție asupra proiectării unității de învățare

CE AVEM ÎN VEDERE	ÎNTREBARE DE PROIECTARE	SUGESTII
Scopul principal	Cu ce rămâne elevul după parcurgerea unității de învățare?	Claritatea în gândire depinde de definirea precisă a termenilor, de raporturile corecte dintre conceptele pe care le folosim și de corectitudinea argumentelor.
Noutatea curriculară	Ce element nou al programei devine vizibil în această unitate de învățare?	Mutarea accentului de pe teoria formală a logicii pe logica aplicată în analiza discursului din viața de zi cu zi.
Competențe specifice	Ce formăm/dezvoltăm efectiv?	CS 1.2. Identificarea unor relații între forme și structuri logice pentru organizarea demersurilor de cunoaștere. CS 2.2. Construirea unor argumente, respectând cerințele logicii, pentru fundamentarea propriilor opinii în contexte diverse.
Ancore anterioare	Ce achiziții din gimnaziu/învățarea anterioară sunt indispensabile?	Vocabularul general, noțiunile de gen/specie
Întrebări esențiale	Ce întrebare trebuie reluată pe parcursul procesului de predare-învățare pentru a asigura transferul?	„Cum ne ajută definirea corectă a termenilor să evităm manipularea în discursul public?” sau „De ce este important să argumentăm corect în viața de zi cu zi?”
Dovezi	Ce va face/produce elevul pentru a demonstra învățarea?	Un mini-glosar cu termeni vagi/ambigui identificați în presă și redefiniți corect etc.
Criterii de reușită (descriptori)	Cum descriu nivelul de performanță în învățare (de bază, consolidat, avansat)?	Descriptori de performanță: <i>Bază:</i> Identifică premisa și concluzia într-un argument simplu. <i>Consolidat:</i> Detectează erorile într-un argument <i>Avansat:</i> Explică erorile într-un argument
Evaluare formativă	Cum știm dacă s-a produs învățarea și dacă procesul de învățare trebuie ajustat?	Discuție liberă la finalul orei
Diferențiere	Ce variem: sprijin, complexitate, resursă, produs, ritm etc.?	Fișe de suport cu pașii algoritmici pentru elevii care au nevoie de sprijin; sarcini de analiză pe texte date pentru elevii aflați la un nivel avansat

CE AVEM ÎN VEDERE	ÎNTREBARE DE PROIECTARE	SUGESTII
Resurse	Ce resurse educaționale pot fi utilizate, în completarea manualului?	Proiecții digitale, articole din ziare, aplicații digitale pentru sondaje rapide de opinii și jocuri didactice
25%	Ce decizii didactice pot fi luate în funcție de rezultatele învățării?	Alocarea de timp suplimentar pentru clarificarea erorilor de gândire sau pentru asigurarea transferului spre alte discipline
Reflecție	Ce voi analiza la finalul unității pentru deciziile didactice ulterioare?	Au reușit elevii să înțeleagă caracteristicile formelor logice?

7. Reflecție asupra activităților de învățare

MOMENT	SCOP	ÎNTREBĂRI DE PROIECTARE	EXEMPLU
ANCORARE	activează și creează sens	Ce știu elevii? Ce le trezește interesul în învățare?	Profesorul poate porni de la un puzzle logic, o definiție greșită din punct de vedere logic (ex: „Omul este o ființă”) etc. Elevii justifică de ce este greșită.
EXPLORARE	produce date/idei/întrebări	Ce investighează / compară / încearcă?	În echipe, elevii primesc argumente pe care să le grupeze în funcție de tipul sau corectitudinea lor.
CONSTRUIRE	structurează înțelegerea	Ce idee / procedură / concept devine explicit?	Profesorul formalizează structura argumentului, în funcție de indicatorii logici.
APLICARE	consolidează în context apropiat	Cum acționează elevul în contexte apropiate?	Elevii rezolvă sarcini de identificare a structurii argumentului.
TRANSFER	mută învățarea într-un context nou	Poate decide / argumenta / crea?	Elevii analizează un discurs din social media și identifică termenii neclari, vagi sau folosiți în mod echivoc.
REFLECȚIE	face învățarea vizibilă	Ce a funcționat? Ce ajustez?	Elevii pot completa fișe de genul: „Azi am învățat că un argument greșit poate duce la decizii eronate în viață, deoarece...”

8. Instrumente utile

8.1. Verificare rapidă – instrument pentru elev – exemple

CERINȚĂ	RĂSPUNSUL ELEVULUI
Știu / Pot să...	...identific premisa și concluzia într-un argument simplu.
Încă nu este clar...	...care sunt diferențele între tipurile de logică.
Pentru a merge mai departe, am nevoie de...	...încă 2-3 exemple rezolvate pas cu pas la tablă.

8.2. Feedback pentru învățare – instrument pentru profesor

1. UNDE EȘTI (evidență observabilă)	2. UNDE TREBUIE SĂ AJUNGI (rezultat al învățării/standard)	3. URMĂTORUL PAS (acțiune concretă, realizabilă)
evidență observabilă	competență/standard, cu nivel: de bază, consolidat și avansat	acțiune concretă: feedback diferențiat în funcție de performanța elevului

8.3. Listă de verificare pentru utilizarea tehnologiilor / IA

- Sarcina de lucru implică gândire proprie sau doar generare de informații factuale?
- Activitatea elevului implică verificarea, compararea sau evaluarea critică a rezultatului IA?
- Produsul final permite profesorului să distingă contribuția elevului?
- Profesorul precizează ce utilizare a IA este permisă și cum se declară?
- Datele personale și drepturile de autor sunt protejate?

8.4. Listă de verificare pentru sarcini de lucru în cooperare (grupe)

- Sarcina este formulată astfel încât toți elevii din grupă să aibă ceva concret și măsurabil de făcut, iar rezolvarea acesteia să depindă de contribuția fiecăruia?
- Activitatea îi încurajează pe elevi să discute, să își explice ideile și să ia decizii împreună?
- Profesorul poate observa ce a făcut și ce a învățat fiecare elev pe parcursul întregii activități, nu doar ce a produs grupa la final?
- Elevii știu de la început ce au de realizat, cum vor lucra împreună și după ce criterii va fi apreciat rezultatul?